

บทความวิชาการ :

ภาวะเศรษฐกิจ-การเมืองและการจ้างงานชบเซามีผลต่อหนี้ครัวเรือนพุ่งสูง

..... เป็นโจทย์ยากหรือรัฐบาลหน้ามาแก้ปัญหาจะทันมั๊ย ?

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันที่ 27 กรกฎาคม 2566

ท่ามกลางบรรยากาศเกมส์การเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญที่ถูกออกแบบพิเศษเพื่อรักษาเสถียรภาพ
เดิมให้อยู่ยาวนานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การเลือกตั้งผ่านมาสองเดือนครึ่ง พรรคการเมืองที่รวมเสียงได้ร้อยละ 75
ของผู้มาเลือกตั้งไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ ภาพที่เห็นอยู่ในขณะนี้พรรคการเมืองชั่วคราว แยกเป็น 3 ก็อย่าง
ชัดเจน หากรวม “สว.” คงเป็นอีกก๊กหนึ่ง การชิงไหวชิงพริบอ้างประชาชนและประเทศจับกวนผูกกันแน่น
เพื่อให้ได้มาซึ่งการช่วงชิงอำนาจรัฐ การจัดตั้งรัฐบาลแนวโน้มน่าจะอีกยาวเพราะมีเงื่อนไขและโจทย์ยากคงตก
ลงกันไม่ได้ง่ายๆ อีกทั้งมีการยื่นร้องเรียนผู้ตรวจการแผ่นดินนำสู่การยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยปม
รัฐสภามีมติเกี่ยวกับการโหวตนายกรัฐมนตรี้ได้ครั้งเดียวว่าเป็นการขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือคงใช้เวลา
อย่างรวดเร็วไม่น้อยกว่าเกือบครึ่งเดือนอาจทำให้การโหวตนายกฯ คงไม่ได้ช้อยติได้ในเร็ววัน

สัญญาภาคการเมืองเป็นข้อวิตกของภาคเอกชนตั้งแต่พ่อค้า-แม่ค้าแผงลอย-ธุรกิจรายย่อย-
ขนาดเล็ก-ขนาดกลางไปจนถึงระดับรายใหญ่หรือเจ้าสัว เศรษฐกิจเป็นเรื่องเกี่ยวกับปากท้องชาวบ้านไปจนถึง
เกษตรกรซึ่งต่างรอรัฐบาลใหม่ที่พวกเขาเลือกเข้ามาเพื่อแก้ปัญหา การเมืองที่มีเสถียรภาพสร้างความเชื่อมั่น
ให้กับภาคธุรกิจซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานและการลงทุนทั้งเพื่อขยายธุรกิจหรือลงทุนใหม่ การตั้งรัฐบาลที่ล่าช้า
เพราะมี กลไก “Invisible Hand” ย่อมไม่ส่งผลดีต่อการฟื้นเศรษฐกิจซึ่งขณะนี้อยู่ในภาวะค่อนข้างนิ่งจาก
ภาคส่งออกที่หดตัวทำให้อุตสาหกรรมและบริการที่อยู่ในซัพพลายเชนได้รับผลกระทบจากรายได้ที่หายไปส่งผล
ต่อการชะลอตัวของการจ้างงานและรักษาการจ้างงาน

ที่กล่าวข้างต้นสอดคล้องกับตัวเลขแรงงานในระบบประกันสังคม (มาตรา 33) ช่วง
6 เดือน (ม.ค.-มิ.ย. 66) เพิ่มขึ้นสุทธิเพียง 106,392 คน หรือเพิ่มขึ้นแค่ร้อยละ 0.915 ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำ
มาก จำนวนผู้ว่างงานในระบบประกันสังคมเดือนมิถุนายนมีจำนวน 250,010 คน คิดเป็นอัตราการว่างงาน
ร้อยละ 2.04 สูงสุดในรอบ 15 เดือน เทียบกับเดือนพฤษภาคมอัตราการว่างงานร้อยละ 0.4 ความเปราะบาง
ของภาวะเศรษฐกิจทำให้มีผู้ว่างงานประมาณ 3.604 ถึง 5.12 แสนคน และยังมีผู้ว่างงานแฝงจากชั่วโมงการ
ทำงานต่อสัปดาห์น้อยกว่า 1 ชั่วโมงมีจำนวนประมาณ 1.482 ถึง 5.232 แสนคน จำนวนที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ
นิยามการว่างงานและวิธีการสำรวจของสนง.สถิติแห่งชาติในแต่ละช่วงเวลา

ฉากทัศน์ภาวะเศรษฐกิจมีความเปราะบางจากการฟื้นตัวของวิกฤตการแพร่ระบาดโควิด-19 และปีนี้ภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัวทำให้เศรษฐกิจไทยโดยเฉพาะภาคส่งออกได้รับผลกระทบโดยครึ่งปีแรกของพ.ศ. 2566 มูลค่าเชิงเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 5.38 เดือนมิถุนายนที่ผ่านมาหดตัวถึงร้อยละ 6.39 สูงสุดในรอบ 3 เดือน ช่วงเดือนมกราคม-มิถุนายน คลัสเตอร์ส่งออก 30 อันดับแรกหดตัวเกินกว่า 1 ใน 2 ประเทศคู่ค้าส่งออกที่เป็น 15 อันดับแรกหดตัวถึง 14 ประเทศ **ประเมินว่าการส่งออกที่หดตัวอาจมีผลต่อรายได้ของประเทศที่ลดลงประมาณ 1.734 แสนล้านบาท** (อัตราแลกเปลี่ยน 27 ก.ค. 34.106 บาท/USD) แต่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องออกมาปลอบใจว่าเป็นการหดตัวจากส่งออกปีที่ผ่านมาขยายตัวได้ดีและหลายประเทศติดลบมากกว่าไทย ด้านการนำเข้าเดือนมิถุนายนหดตัวสูงถึงร้อยละ 10.26 สินค้าประเภททุน-เครื่องจักร, วัตถุดิบ-สินค้าสำเร็จรูปและสินค้าประเภทอุปโภคบริโภคหดตัวทั้งสิ้น

ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าครึ่งปีหลังภาคการผลิตยังคงซบเซาทั้งด้านกำลังการผลิตและการลงทุนเป็นผลจากการชะลอตัวของออร์เดอร์คำสั่งซื้อทั้งจากส่งออกและในประเทศซึ่งจะกระทบไปถึงภาคบริการที่ยังคงตึงตัวโดยเฉพาะค้าส่ง-ค้าปลีก, โลจิสติกส์และอสังหาริมทรัพย์ ภาคเอกชนต่างเร่งระบายนสต็อกและสินค้าให้มากที่สุดเกี่ยวข้องกับการรักษาสภาพคล่องและดอกเบี้ยที่สูง มีเพียงภาคท่องเที่ยวต่างชาติที่มีการฟื้นตัวอย่างเป็นนัยประมาณ 3 ใน 4 ของจำนวนนักท่องเที่ยวก่อนมีวิกฤตโควิดคาดว่ารายได้ท่องเที่ยวต่างชาติปีนี้อาจมีมูลค่า 1.25 ล้านล้านบาท ครึ่งปีหลังภาคการบริโภคยังไม่มีแรงพอที่จะอุมเศรษฐกิจที่จะมีผลต่อการจ้างงาน สภาวะเช่นนี้สอดคล้องเกิดขึ้นกับหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อาเซียน โดยเฉพาะประเทศจีนมีการปรับลดการขยายตัวทางเศรษฐกิจเดือนมิถุนายนที่ผ่านมาอัตราการว่างงานของคนหนุ่มสาวพุ่งสูงถึงร้อยละ 21.3 สูงสุดเป็นประวัติการณ์ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่อาจตามมา

ปรากฏการณ์ของเศรษฐกิจที่ค่อนข้างเปราะบางนำไปสู่การจ้างงานที่ซบเซาทำให้รายได้ของแรงงานและรายได้ครัวเรือนลดลงไม่ได้สัดส่วนกับรายจ่ายที่สูงขึ้น ถึงแม้อัตราเงินเฟ้อเดือนมิถุนายนจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำแต่เป็นการเทียบกับปีที่ผ่านมาที่อัตราเงินเฟ้อสูงสุดเป็นประวัติการณ์ หรือพูดง่าย ๆ คือราคาสินค้าและบริการส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นแล้วทรงตัวไม่ได้ลดลงยกเว้นราคาน้ำมันเบนซินเอทานอล 95 ที่ปรับสูงขึ้นจากต้นปีลดร้อยละ 3.35 บาท สูงขึ้นร้อยละ 10.15 ผลที่ตามมาเมื่อรายได้ไม่พอกับรายจ่ายทำให้ต้องไปก่อหนี้ที่สูง จากการแถลงข่าวของธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่าคนไทยและภาคธุรกิจไตรมาสแรกปีนี้มีหนี้รวมกัน 15.96 ล้านล้านบาท แต่ข้อมูลจากเว็บไซต์ของ “ธปท.” ปรับปรุงล่าสุดเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาระบุว่าหนี้ครัวเรือนมีจำนวน 15.194 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 86.3 ของ GDP (บางข้อมูลระบุร้อยละ 90.6)

สถานการณ์หนี้ครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นหนี้สถาบันการเงินทั้งของรัฐและธนาคารพาณิชย์รวมกันมีสัดส่วนร้อยละ 84.5 ตามด้วยหนี้ส่วนบุคคลในรูปแบบบัตรเครดิต-สินเชื่อต่างๆ มีจำนวน 1.848 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.16 และมีหนี้โรงรับจำนำอีก 82,264 ล้านบาท **ในช่วงหนึ่งปีหนี้ครัวเรือนนอกจากไม่ลดยังเพิ่มสูงขึ้น 5.376 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.69** หนี้ครัวเรือนของไทยที่สูงขึ้นควบคู่ไปกับหนี้เสียที่สูงขึ้นเป็นเงาตามตัว หนี้เสียซึ่งอยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ ณ เดือนเมษายนที่

ผ่านมามีจำนวน 2.2 ล้านบัญชีมูลค่านี้ 1.8 ล้านล้านบาท ที่ผ่านมารัฐบาลโดยกระทรวงการคลัง ธปท. และสถาบันการเงินมีการปรับโครงสร้างแก้หนี้แต่เนื่องจากเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อทำให้การแก้หนี้ครัวเรือนที่ผ่านมาไม่ได้ผลมากนัก ภาคครัวเรือนและธุรกิจที่ยังไม่ฟื้นตัวไม่สามารถปลดหนี้ได้ทำให้มีหนี้เรื้อรังที่จ่ายแค่ดอกเบี้ยยังไม่พอมีจำนวนถึง 5.0 แสนบัญชีหรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 11.3 ของหนี้ที่ยังอยู่ระหว่างปรับโครงสร้าง

ปัญหาหนี้เสียหรือกำลังอยู่ระหว่างปรับโครงสร้างหนี้ที่คาดว่าจะมีมูลค่าใกล้เคียงสองล้านล้านบาท เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจและครัวเรือนต้องมีรายได้เพิ่มขึ้นที่มากพอจะชำระหนี้ **ภาวะทางเศรษฐกิจเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นขณะนี้คือทั้งภาคธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs และภาคครัวเรือนซึ่งเป็นมนุษย์เงินเดือนสภาพคล่องอ่อนแอเกี่ยวข้องกับภาวะการฟื้นตัวเศรษฐกิจที่ช้าเป็นโจทย์ยากกรอรัฐบาลชุดต่อไปเข้ามาแก้** การเล่นเกมส์การเมืองไม่ว่าจากฝ่ายใดล้วนไม่เป็นผลดีต่อประเทศ ความล่าช้าของการตั้งรัฐบาลเป็นการฉุดรั้งการแก้ปัญหาของประเทศเกี่ยวข้องกับนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ งบประมาณที่ล่าช้าออกไป 6 เดือนกระทบต่อการบริโภคของรัฐและการลงทุนของรัฐที่คาดว่าปีนี้ถึงขั้นหดตัวร้อยละ -2.1 และ -2.2 ตามลำดับ

ปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธุรกิจและครัวเรือนผลข้างเคียงคือการเพิ่มขึ้นของหนี้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระบบและนอกระบบซึ่งจะเป็นกับดักลดกำลังซื้อของประชาชนโดยเฉพาะมนุษย์เงินเดือน-อาชีพอิสระตลอดจนเกษตรกรที่รายได้จะลดลงจากปัญหาภัยแล้งจะทำให้การบริโภคภายในประเทศยิ่งซบเซาหนักมากขึ้น การคาดการณ์นี้ยังไม่รวมถึงปัจจัยแทรกซ้อนกรณีการกลับมาของอดีตนายกรัฐมนตรียังอยู่ดูไปปล่อยข่าวจะกลับประเทศไทยในเร็วๆนี้ อีกทั้งหากมีการตั้งรัฐบาลแบบขจัดใจประชาชนอาจทำให้มีการประท้วงไปจนถึงการเมืองลงถนนเหมือนในอดีตจะยิ่งซ้ำเติมเศรษฐกิจให้แย่งลงไปอีก เกมส์การเมืองที่เล่นกันเพียงแค่ประโยชน์ของพรรคหรือพวกหรือเพื่อช่วงชิงอำนาจหรือคงไว้ซึ่งอำนาจเดิม... ผู้ที่รับเคราะห์คือประชาชนรับไปแบบเต็มๆ

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่นี่ QR CODE
รวมถึงค้นหาบทความทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com tanit.sorat
 ดร.ธนิต โสรัตน์

